

Парахневич А.О.

НТУУ «КПІ» ім. Ігоря Сікорського, Україна

Відтворення метафоричних одиниць у англomовному політичному дискурсі українською мовою

Найбільш дієвим засобом передачі виразності, оцінності, агресивності, полемічності та маніпулятивності у політичній мові є метафора. У політичному дискурсі метафора виступає достатньо завуальованим засобом переконання, прийняття або ж, навпаки, неприйняття певних політичних позицій. На думку вчених присутність метафори у політичних промовах є досить непомітною для реципієнта, що, в свою чергу, дозволяє впливати не на свідомість, а, насамперед, на його підсвідомість. Оскільки емоційний потенціал лексичної одиниці найчастіше розкривається лише в певному контексті, що передає індивідуальний настрій чи світовідчуття, перекладачеві необхідно розглядати засоби експресії саме у контексті повідомлення.

Перекладачеві під час виконання роботи доводиться опановувати особливості політичного дискурсу в обох мовах (оригіналу та перекладу). До змісту політичного дискурсу також залучено усі наявні в свідомості адресанта та адресата тексту компоненти (фактори), що здатні впливати на породження та сприйняття мови: прецедентні тексти, вислови чи ситуації, політичні погляди автора, політична ситуація та ін.. У двомовній комунікації разом з перекладом до усіх вищенаведених факторів додаються як об'єктивні фактори подолання мовного та лінгвоетнічного бар'єрів, так і суб'єктивні – ті, що пов'язані з особистісними характеристиками перекладача.

Адекватний переклад політичного тексту/дискурсу передбачає, передусім, реалізацію і смислової частини, і прагматичної складової оригіналу. Головні труднощі на шляху виконання якісного перекладу виникають саме тоді, коли у мові оригіналу та мові перекладу метафори не збігаються «якісно» чи концептуально (відображають різні поняттєві сфери або викликають різні

асоціації). І дійсно, менталітет, культурні, історичні та соціальні аспекти різних націй впливають не тільки на створення, але й на сприйняття метафоричної моделі. Для політичного дискурсу ці розбіжності є настільки значущими, що помилки та неточності у перекладі метафоричних одиниць можуть суттєво спотворити комунікативну та прагматичну настанову автора тексту оригіналу.

Розглядаючи питання перекладності метафори, слід зауважити, що воно не є до кінця вирішеним в наш час. Метафорична одиниця у політичній комунікації становить проблему для перекладача сама через її багатогранність та наявність не лише певного концепту, що лежить в її основі, але й прагматичної складової. Усі вищезазначені специфічні риси політичної метафори повинні бути якнайповніше відтворені мовою перекладу. Їхня втрата становитиме загрозу не лише цілісності тексту, але й його комунікативній настанові: повідомлення мовою перекладу вже не зможе справити необхідне враження на реципієнта, що, в свою чергу, призведе до втрати його прагматичної складової.

Як можна побачити, метафора є досить складним явищем для перекладу і перед перекладачем виникає низка проблем, для рішення котрих необхідно залучити не лише знання з області перекладознавства, а й масив фонових знань.

З огляду на усі зазначені специфічні риси політичної метафори, існує декілька класифікацій способів її перекладу. Стандартизованими можна вважати наступні перекладацькі стратегії:

1. Дослівний (повний) переклад використовується для метафоричних одиниць у тому випадку, якщо у мові оригіналу та мові перекладу співпадають і правила сполучуваності лексичних одиниць, і традиції вираження емоційно-оцінної інформації.

2. Прийом додавання/опущення використовується у тих випадках, коли міра імпліцитності уподібнення у мові оригіналу та мові перекладу різниться. В таких випадках виникає потреба в експлікації імпліцитної інформації наданої в оригіналі (прийом додавання), або, навпаки, імплікація концепту словесно вираженого в оригіналі (прийом опущення).

3. Заміна метафоричної одиниці мови оригіналу еквівалентною одиницею мови перекладу використовується у тих випадках, коли нема лексичного або асоціативного співвідношення між елементами метафори у мові оригіналу та мові перекладу але вони відображають один і той самий концепт.

4. Традиційна відповідність частіш за все використовується по відношенню до метафор фольклорного, біблійського, античного походження. За таких обставин і у мові оригіналу, і в мові перекладу склались однакові способи вираження метафоричного уподібнення.

Як можна побачити, метафора є досить складним явищем не тільки для дослідження, але й для перекладу. В наш час перед перекладачами виникає низка проблем, для рішення котрих необхідно залучити не лише знання з області перекладознавства, а й масив фонових знань, що допоможуть повною мірою відтворити іншою мовою таке складне та багатогранне явище як метафора.

Література:

1. *Гаврилюк А.П.* Метафора, її природа та роль у мові та мовленні // Вісник НТУУ «КПІ». Серія: Філологія. Педагогіка. Зб. наук. праць. – К.: 2013. – №2. – С. 29–33.
2. *Новикова Т.Б.* Проблемы перевода метафоры в политическом дискурсе // Вестник ВГУ, Серія: Социокультурные проблемы перевода. – Волгоград, 2014. – №11 – С.54–60.
3. *Самарина И.В.* Особенности перевода политической метафоры на материале английской прессы./ И.В. Самарина // Научные исследования и их практическое применение. Современное состояние и пути развития: сб. научных трудов SWorld. – Вып.3. – Т. 29. – Одесса, 2013. – С. 68-72.
4. *Dvorak P.* Translating Metaphors within Political Discourse: The Case of EU: Master's Diploma Thesis. – Brno, 2011. – 76p.